

Lærervejledning

HELE VERDEN
I SKOLE
2006

LæseRaketten 2006

Over 125.000 skoleelever læser i år i LæseRaketten. Bogen er igen i år fyldt med gode historier om uddannelse og krydret med fantastiske illustrationer - alt sammen doneret af nogle af Danmarks bedste børnebogsforfattere og illustratører. Ibis' egne historier fokuserer på de 30 millioner lærere, der savnes i skoler verden over - og på det vestafrikanske land Ghana, som årets indsamling går til.

LæseRaketten er trindelt. Den starter med højtlæsningshistorier beregnet på 0-2 klasse og derefter følger 3 trin af stigende sværhedsgrad. Trinene er ment som en overordnet opdeling, men da alle historierne er gode, er det oplagt også at læse nogle af historierne på de andre trin. Her i lærervejledningen kan du få ideer og inspiration til undervisningen, hvis I vil mere end blot læse i LæseRaketten. Du kan også bruge vores børnehjemmeside, hvor du finder mere information om Ghana, et nyt Hele Verden i Skole mobilspil, quizzer og meget mere.

LæseRaketten er gratis takket være flot støtte fra en række virksomheder og Danida. Du kan derfor give dine elever bogen med hjem til evigt eje, når I ikke skal bruge den mere i undervisningen. Det er frit, hvordan og hvornår du læser i LæseRaketten, men husk, at vi meget gerne vil have, at du og din klasse læser i bogen fredagen før påske, den 7. april 2006. Så er vi over 125.000, der læser for børns ret til skolegang netop den dag.

Ibis takker for støtte til, udgivelse og distribution af LæseRaketten: Forlaget Sesam-Aschehoug, Trykkeriet Nørhaven A/S, BG Banks Litteraturpulje, Amtscentrene for Undervisningsmidler og Danida.

Indholdsfortegnelse

1. LæseRaketten 2006
2. Hele Verden i Skole
3. Send Min Ven En Lærer
4. Genvej til Skolen
5. "En Sikker Vinder"
6. Undervisningsideer

Hele Verden i Skole

- En global kampagne for Uddannelse for Alle

Alle børn har ret til en god og gratis grunduddannelse. I år 2000 på FN's seneste uddannelsesstopmøde i Dakar, lovede alle verdens ledere, at det skulle alle børn få, inden 2015. Siden er det gået fremad, men for langsomt. 99 millioner børn bliver stadig snydt for en skolegang.

Skoleelever og lærere i over 100 lande verden over har de seneste 3 år i april gjort deres til, at løftet ikke skal blive glemt. Under den globale uddannelseskampagne har fælles globale aktiviteter og oplysningsarbejde sat de 99 millioner børn på dagsordenen. Sidste år var så mange som 5 millioner børn med på verdensplan til den store "Send Min Ven i Skole" aktion, hvor dekorerede papfigurer, der symboliserede børn uden adgang til skolen, rejste verden rundt til de store topmøder og skabte opmærksomhed på Uddannelse for Alle.

Men det handler ikke kun om at få børnene i skole. Kvaliteten er mindst lige så vigtig: At det er en god, tryk skole, med gode, veluddannede lærere og gode undervisningsmaterialer og metoder. Derfor sætter Hele Verden i Skole i år fokus på kvaliteten af undervisningen. Og særligt fokus på den helt afgørende rolle, lærere spiller for at skabe og sikre kvalitet.

På verdensplan mangler der i øjeblikket mindst 30 millioner lærere, blot for at sikre lærere til alle børn, både dem der lige nu er i og udenfor skolerne. Det er endda med et for danske forhold ret ydmygt mål om at komme ned på en max. klassekvotient på 40 overalt i verden.

Derfor foregår den globale aktion i år under overskriften "Send Min Ven En Lærer". Globalt vil vi prøve at henlede beslutningstageres opmærksomhed på, at der må og skal gøres noget seriøst ved lærermanglen, hvis vi skal nå målet om Uddannelse for Alle inden 2015. Rundt omkring på skolerne vil det give anledning til mange spændende diskussioner; om hvad det mon betyder at mangle en uddannet lærer, om hvorfor alle børn har ret til en lærer, om lærerens rolle i god undervisning i forhold til elevernes og meget mere.

Læs mere om Uddannelse for Alle i Ibis' hæfte "Uddannelse for alle - en menneskeret, en udfordring og en global kampagne", der kan bestilles hos Ibis eller downloades fra www.ibis.dk eller se på www.campaignforeducation.org.

Send Min Ven En Lærer

Vær med til at slå rekord og kom i Børnenes Rekordbog 2006, når vi laver Danmarks længste håndlavede plakat!

Under den fælles overskrift "Send Min Ven En Lærer" vil børn verden over lave aktiviteter i uge 17 (d. 24. til 28. april) for at gøre opmærksom på lærernes betydning og for at sikre alle børns ret til en god, gratis grunduddannelse inden år 2015.

Grundideen er helt simpelt, at hvor 5 mio. børn sidste år "sendte en ven i skole", vil vi i år sende denne ven en lærer, der kan sikre, at vennen fra sidste år får en god skolegang.

Her i Danmark kan du og din klasse være med ved at kopiere og dekorere et antal af de vedlagte "Send Min Ven En Lærer"-plakatskabeloner. Plakaterne skal være i A3 format, og I må dekorere, så mange I vil, og med de materialer I ønsker, blot I følger skabelonen.

I det tomme felt øverst til venstre er der frit slag til at udtrykke, hvad eleverne finder vigtigst i forhold til at sikre alle børns ret til en lærer og en god skolegang. I kan frit lade jer inspirere af teksterne i LæseRaketten og undervisningsideerne her i Lærermaterialet. I kan også vælge blot at bruge overskriften "Send Min Ven En Lærer".

I det tomme aflange felt i bunden, skal den eller de elev(er), der har lavet plakaten sætte deres fingeraftryk som "underskrift". Pointen med det er, at netop sådan risikerer alle de 99 millioner børn at skulle skrive under resten af deres liv, hvis vi ikke sørger for, at de kommer i en god skole som lovet inden 2015. Når dine elever har sat deres fingeraftryk, må de også gerne skrive deres fornavn under aftrykket, samt klasse og skole. Men der må ikke være personlige adresser på nogle af eleverne på plakaterne.

Den 25. april vil nogle af de elever, der har været med, samle plakaterne til en lang plakat. Den lange plakat vil starte i toppen af Rundetårn i København, og løbe hele vejen ned, og så langt hen ad gaden, som den nu kan nå, mens den bliver holdt af de elever, der er mødt frem. Der vil være officielle repræsentanter fra Børnenes Rekordbog til stede for at måle og kontrollere rekorden. Vi håber også, at pressen og måske nogle af Christiansborgs politikere vil kikke forbi og nyde det smukke og imponerende syn.

For at være med i rekordforsøget skal I:

- **Indsende** jeres plakat(er) til **Ibis, Nørrebrogade 68B, 2200 Kbh N. senest den 20. april 2006.**
 - **Mærke kuverten** "Send Min Ven En Lærer", og
 - **Skrive tydeligt udenpå kuverten/pakken, hvor mange plakater der er i.**
- Det letter vores forberedelse til opsætningen meget.

Hvis din klasse har lyst til og mulighed for at være med til at samle plakaten d. 25.april eller til at bære den til rekordforsøget i Rundetårn samme dag, kan I kontakte os på verdeniskole@ibis.dk

Genvej til Skolen

Hele Verden i Skole indsamlingen går i år til at give børn i det nordlige Ghana en ekstra chance for at komme i skole. I det nordlige Ghana kommer kun halvdelen af børnene i skole. Det er de fattigste børn - og især pigerne - der aldrig kommer i skole. Ibis-projektet "Genvej til Skolen" giver de fattigste børn i Bole-distriktet en ekstra chance for at komme i skole, selvom de er blevet nogle år for gamle til at starte i det formelle skolesystem.

Selvom grundskolen i Ghana er gratis, har mange forældre ikke råd til at dække udgifter til skoleuniformer, blyanter og andre skolemateriale. Desuden har mange forældre svært ved at undvære børnenes hjælp. Ofte er det også sådan, at fordi de selv er analfabeter, har de svært ved at forstå, hvorfor det er så vigtigt, at deres børn kommer i skole. Andre problemer i området er, at der mangler lærere, at der kan være op til 10 km til nærmeste skole, at klasselokalerne er overfyldte, og at børnene ikke undervises på deres modersmål.

En anderledes skole

Skoleprojektet er et særligt intensivt skoleforløb, der gør, at børnene kan indhente flere års skolegang på ni måneders skoleforløb. Det skyldes, at de undervises af gode lærere på deres eget sprog. Der er kun 25 børn i klasserne, heraf mindst 13 piger. Børnene lærer ikke kun at læse, men

Lærerne i "Genvej til Skolen" får et særligt kursus, hvor de udvikler nye pædagogiske metoder og bliver dygtigere fagligt. Det forholdsvis lave antal elever gør det muligt for lærerne at inddrage eleverne mere i undervisningen end i den almindelige skole. Projektet bidrager også med alle skolemateriale, så det er helt gratis for børnene at gå i skole.

Forældrene bliver også inddraget. Det er jo dem, der bestemmer, om deres børn skal forsætte i skole. Når forældrene ser, hvad deres børn får ud af skolehverdagen, vil de fleste gerne sende deres børn i den almindelige skole bagefter, også selvom de er fattige.

Ni måneder efter

Kvaliteten af undervisningen er så høj i forhold til den almindelige skole, at eleverne, efter det intensive skolekursus, er tilstrækkeligt dygtige til at begynde i det officielle skolesystem, omtrent på det klassetrin deres alder svarer til. Projektets mål er at give mindst 375 børn - og gerne mange flere - et intensivt kursus for at hjælpe dem til skolegang og en fremtid med flere muligheder. Der skal uddannes én lærer til hver kursus og oprettes aktive forældrebestyrelser. Vi ved fra tidligere erfaringer at ca. 75% af eleverne forsætter i det formelle skolesystem, hvor Ibis også arbejder med at forbedre kvaliteten af undervisningen. Det koster i alt 400 kr. at give et barn en ekstra chance for at komme i skole. Det dækker både uddannelse og løn til lærerne, skolemateriale og alle andre udgifter forbundet med at oprette kurserne.

"En Sikker Vinder"

- En chance for skolegang til Ghanas børn

Vi håber, at mange klasser i år vil hjælpe børnene i Ghana med at komme i Genvej til Skolen projektet. Der skal ikke meget til. En skolebog til et barn koster 5 kr. og for 400 kr. kan din klasse dække alle udgifter til et barns skolegang i projektet.

Det er naturligvis frivilligt, om din klasse vil samle ind. Vi synes dog, at det er vigtigt, at eleverne ikke kun lærer om fattige børn, der ikke kommer i skole, men også får muligheden for selv at hjælpe nogle af de børn, som de læser om i LæseRaketten. Det er centralt, at de lærer, at man selv kan gøre en forskel. Hjælpen ændrer måske ikke hele verden, men den kan ændre hele livet for et enkelt barn.

Du og din klasse kan selv finde på forskellige måder at samle ind. Det kan være til en klassefest, sælge billetter til en teaterforestilling eller noget helt tredje. I kan også sælge de klistermærker, som er vedlagt til 5 kr. stykket. Der er masser af indsamlingsideer på www.ibis.dk/abc, og du kan bestille flere klistermærker på www.ibis.dk/verdeniskole eller ved at ringe på **35 35 87 88** (spørg efter Morten Blomqvist).

Fotografier af Sara Hebsgaard, Hanne Selnæs og Klaus Holsting

Indsamlingskonkurrencen "En Sikker Vinder"

For at gøre indsamlingen lidt anderledes har vi i år lavet konkurrencen "En Sikker Vinder". Reglerne er simple. Hver gang du og din klasse samler 100 kr. ind, får I et lod i lodtrækningen om en række præmier til klassen. Der er også ekstrapræmier til den klasse, som samler ind på den mest fantasifulde måde og til den klasse, som samler mest ind. I deltager ved at bruge indbetalingskortet på den plakat, I finder sammen med materialet. Husk at skrive jeres klasse og skole på. Sidste frist for indbetaling til konkurrencen er d. **15. maj 2006**.

Hvis I ønsker at være med i konkurrencen om ekstrapræmien til den mest fantasifulde indsamlingsidé, skal I sende et brev til **Ibis** med en kort beskrivelse af, hvad I har lavet. **Brevet sendes til: Ibis, Nørrebrogade 68B, 2200 Kbh. N.** Mrk. kuverten "**Indsamlings-konkurrencen**". Kuverten skal være os i hænde senest d. **15. maj 2006**. I kan også sende det ind på e-mail til mb@ibis.dk, senest samme dato.

Læs mere om Genvej til Skolen projektet og indsamlingen på www.ibis.dk/verdeniskole

Undervisningsideer

Introduktion

De næste sider indeholder nogle forslag til opgaver, som du kan lave med din klasse. Forslagene skal betragtes som inspiration, og du kan plukke i dem, som du vil. De fleste opgaver består af flere dele, så du også inden for den enkelte opgave kan vælge de dele ud, som du vil bruge. Opgaverne 1- 9 kan bruges af alle klassetrin på forskellige måder og på forskellige niveauer. Den sidste opgave er primært lavet til 7.- 10. klasse.

1. Send Min Ven En Lærer - inspiration

Her kan du finde flere konkrete ideer til, hvordan du evt. kan gribe jeres deltagelse i rekordforsøget "Send Min Ven En Lærer" an.

Materialer

Kopierede plakater i A3-format - antal efter eget valg og vurdering, afhængig af om I vil lave en fælles klasseplakat, lave det i mindre grupper, eller eleverne laver en hver. Farver, tuscher, stof, pailletter, udklip etc.

A. Plakattekst

På plakaten er der et tomt felt med plads til at skrive et budskab, som eleverne synes er vigtigt i forbindelse med alle børns ret til en lærer. Eleverne formulerer selv eller med lærerens hjælp nogle af de tanker og holdninger, som de gør sig om børns ret til en god lærer. Kan skrives som slogans, rim, digte eller andet. I kan hente inspiration hertil i nogle af de andre undervisningsideer.

B. Udsmykning

Eleverne udsmykker plakaterne med farver og andre materialer. Eleverne kan bruge diskussioner affødt af læsningen af LæseRaketten, eller de øvrige undervisningsideer som inspiration til at give plakaterne et særligt udtryk, når de udsmykker dem

Eleverne kan præsentere deres plakat og deres plakattekst for klassen. I kan også lave jeres egen lille rekord, "Skolens Længste Plakat", ved at sætte klassens plakater sammen og sammenligne den med de plakater, som eventuelle andre deltagende klasser på skolen har lavet. Eller I kan udstille alle skolens plakater samlet som en lang plakat. Jo længere jeres plakat bliver, jo mere bidrager klassen til "Danmarks Længste Plakat" og til at gøre opmærksom på børns ret til uddannelse og til en god lærer.

Se hvordan og hvornår I skal sende jeres plakater ind for at være med i rekordforsøget, på side 3 her i lærervejledningen.

2. Alle har ret til en lærer - både børn og voksne

Ifølge FN's Verdenserklæring om menneskerettigheder fra 1948 har alle ret til at lære og udvikle sig. Det betyder blandt andet, at alle børn har ret til en god uddannelse. Og det kan de kun få, hvis der er dygtige lærere i deres skoler. Disse ideer lægger op til, at eleverne overvejer og diskuterer forskellige aspekter af lærermangel. Teksten "MAT, Martin og Istiden" fra **LæseRaketten** kan være en inspiration til dette emne.

I grupper eller i klassen kan følgende spørgsmål diskuteres:

1. Hvad vil det sige at have en rettighed?
2. Hvad vil det sige at have ret til en lærer?
3. Hvilke følger har det mon for et land, hvis dets regering ikke tager denne ret alvorligt?
Hvilke følger har det for landets mange børn?

Der er cirka 770 millioner voksne analfabeter i verden.

2015-målene er en aftale med 8 punkter, der blev indgået på FN's topmøde i september 2000. Målene stiller både krav til udviklingslandene og de rige lande og har, som de første nogensinde, en fast deadline for opfyldelse. Mål nr.2 lyder:

Sikre grundskoleuddannelse for alle inden 2015.

Lige nu er der 99 millioner børn i verden, der ikke går i skole.

Læs mere på: www.2015.dk

Læs mere om menneskerettigheder på:

www.menneskeret.dk

Voksen-analfabetisme kan diskuteres ud fra følgende spørgsmål:

1. Hvordan vil det være at være voksen og ikke kunne læse og skrive? Hvilke problemer kan det give som forældre som borger og på arbejde?
2. Hvordan vil det være pludselig som voksen at skulle starte i skole?
3. Er det mon sværere at lære at læse og skrive, når man er voksen?
4. Hvad kan det betyde i en familie, hvis børnene lærer at læse, men forældrene stadig er analfabeter? Hvilke problemer, kan der være ved det?

3. Hvad er en god lærer?

Denne øvelse er med til at gøre eleverne bevidste om, hvad en god lærer er, og hvilke forhold der skal til for, at en lærer bliver en god lærer.

Eleverne fortæller hinanden, i grupper, hvad de hver især mener om følgende spørgsmål. Det kan derefter også være udgangspunkt for en klassediskussion.

1. Hvad er en god lærer?
2. Hvad vil du gerne have, at din lærer skal kunne lære dig?
3. Hvilken betydning har antallet af børn i en klasse?
4. Hvad giver en lærer lyst til at lave en god undervisning?
5. Hvordan kan eleverne være med til gøre lærerens undervisning god?
6. Er der forskel på, hvad en god lærer er i forskellige lande? Hvilke?
7. Hvad betyder "disciplin" i undervisningen?
8. Kan man være en god lærer uden redskaber?
Fx tavle, skolebøger etc.
9. Kan det betyde noget, hvis læreren får så lidt i løn, at han/hun ikke kan leve af det og må have et andet arbejde ved siden af?

I Ghana er lærere blandt de lavest lønnede offentligt ansatte. En lærer tjener lidt over 650 kr. om måneden. Til sammenligning er gennemsnitsindkomsten knap 2.600 kr.

4. Lærermangel

A. Hvordan vil skolelivet være uden en lærer?

Formålet med denne øvelse er at få eleverne til at reflektere over egen hverdag uden lærer.

Først prøver alle at forestille sig, hvordan det ville være, hvis der ikke var nogen lærer på jeres egen skole.

1. Hvordan ville man kunne lære noget alligevel?
2. Hvordan ville det være at have fri, indtil der kom en lærer?
3. Ville det være "fedt" efter flere måneder uden en lærer?

Dernæst prøver alle at forestille sig, hvordan det ville være, hvis en af eleverne skulle være lærer for resten af klassen flere dage om ugen.

1. Hvor meget ville man lære?
2. Hvordan ville forholdet være mellem den elev, der fik lov at undervise og de andre elever? Ville det være ligesom, hvis man er ordensduks i Danmark?
3. Ville I gerne være den elev, der skulle undervise?

Klassen snakker sammen om tanker og refleksioner på ovenstående spørgsmål.

Der mangler 30 mio. lærere på verdensplan, hvis målet om, at alle børn skal i skole inden 2015 skal nås. Men det handler ikke kun om, at sende vennerne en lærer - de skal også have en god lærer. Halvdelen af alle lærere i det nordlige Ghana har f.eks. ingen læreruddannelse.

B. De fire hjørner - en argumentationsøvelse

Denne opgave går ud på, at eleverne gør sig tanker om den store lærermangel i verden og om de problemer, der følger af mangel på lærere. Desuden lærer de at tage stilling og argumentere for deres holdninger.

Materialer

Sedler, tape, tusch

Mangel på lærere

I fællesskab formulerer eleverne forskellige forklaringer på, hvorfor der er mange børn i verden, der ikke har nogen lærer.

Her er forslag til mulige forklaringer:

1. I mange lande får lærere en dårlig løn. Det betyder, at det ikke er attraktivt at være lærer
2. I mange u-lande skal man selv betale for at få en uddannelse, og der er mange, der ikke har råd til at uddanne sig til lærer
3. Mange lærere er dovne og kommer ikke på arbejde
4. Der er mange lærere, der dør af AIDS
5. Nogle forældre synes ikke, at det er vigtigt at gå i skole. De vil måske hellere have, at børnene arbejder hjemme
6. Nogle forældre synes ikke, at piger behøver at gå i skole. De synes, det er vigtigere, at de lærer at passe hus og børn
7. Der er stor lærermangel på landet, fordi mange lærere ikke vil flytte fra byen

I mange lande bor de fleste uddannede lærere i byerne, og det er ikke attraktivt at flytte langt ud på landet i et område langt fra ens hjemegn for at arbejde på en lille skole, hvor man måske er den eneste lærer.

- I vælger fire forklaringer og skriver dem på fire sedler, der sættes op i klasseværelsets fire hjørner.
- Fortæl eleverne, at de skal stille sig i hjørnet med den forklaring, som de synes er bedst.
- En eller to elever fra hvert hjørne argumenterer for deres valg af forklaring
- Giv eleverne mulighed for at skifte hjørne, hvis de synes, at de andre elevers argumenter har overbevist dem om en af de andre forklaringer.
- Bed dem fortælle, hvorfor de skiftede mening.
- Der er ikke kun én forklaring på lærermangel. At nogle elever sandsynligvis skifter hjørne, illustrerer dette.

Generelt skyldes den store lærermangel i verden flere ting: Mange har ikke råd til uddannelsen, lærere er dårligt betalte, i nogle lande dør mange lærere af aids

Følger af lærermangel

På samme som i forrige øvelse besvarer I spørgsmålet: Hvad sker der, hvis der kun er én lærer til 200 elever på seks forskellige klassetrin? Teksten "Mohammed og Zina" fra LæseRaketten handler om en dreng i Ghana, der underviser sin klasse. Den kan bruges som inspiration til denne diskussion.

Her er forslag til mulige svar:

1. Læreren må undervise klasserne på skift
2. Nogle klasser bliver bedt om at gå hjem
3. Læreren må undervise flere klasser sammen - f.eks. 1. og 2. klasse
4. Eleverne må undervise hinanden
5. Skolen må nøjes med at have 1. og 2. klasse

C. Hvor Er Min Lærer? - et spil om lærermangel

"Hvor Er Min Lærer?" er et spil, der tematiserer den store mangel på lærere i verden. Spillet illustrerer desuden, at der er forskel på lærermangel alt efter, om man bor på landet eller i byen. Det tager ca. 20 minutter at spille spillet og kræver, at eleverne kan læse eller har en oplæser til rådighed.

Materialer

- Spilleplade findes bagest i materialet. Kopier den i A3-størrelse. Du kan også printe spillepladen i farver fra www.ibis.dk/abc.
- Brikker findes bagest i materialet. Kopieres, klippes ud og limes evt. på pap eller korkpropper, så de holder bedre.
- Prøv-lykken-kort findes bagest i materialet. De er lavet på to ark af forskellig sværhedsgrad. Du vurderer selv, hvilke kort, der passer bedst til dine elever. Kortene er konstrueret sådan, at de børn, der bor på landet, er hårdere ramt af lærermangel end dem i byen.
- Terning.

Fremgangsmåde

- Eleverne inddeles i grupper af 2-6 personer og får udleveret en spilleplade, Prøv-lykken-kort, brikker og terning. I kan også spille sammen i klassen ved at kopiere spillepladen over på en overhead og dele klassen op i to hold.
- Hver elev eller hvert hold vælger, hvem af personerne på brikkerne, de vil være.
- Eleverne eller holdene slår efter tur med terningen og rykker det antal øjne, som terningen viser.
- Hvis man lander på et sort felt, trækker man et Prøv-lykken-kort, læser teksten ud for sin brik navn og følger instruksen. Herefter lægges kortet nederst i bunken.
- Når spillet er slut, kan eleverne tale om hvad der skete undervejs: Hvilken farve brikker gik det bedst for? Gæt på og diskuter hvorfor der var forskel (land/by).

Diskussion

Efter spillet kan klassen diskutere de oplevelser, som henholdsvis eleverne fra landet og dem fra byen havde undervejs

Følgende, eller andre relevante, spørgsmål kan også diskuteres:

1. Hvorfor er der større mangel på lærere på landet, end der er i byen?
2. Hvorfor mangler der i det hele taget så mange lærere i verden?
3. Hvad kan man gøre for at ændre det?

5. Hvordan er det at være lærer?

Eleverne leger lærer på skift fx ved at fremlægge et afsnit fra bogen. **LæseRaketten** indeholder en tekst fra en ghanesisk læsebog, som I eventuelt kan bruge hertil. Alternativt kan nogle prøve at lege børnelærer fra Ghana. Her kan LæseRaketten's tekst "Mohammed og Zina" om Mohammed, der underviser i sin skole, være til inspiration.

Eleverne kan overveje følgende spørgsmål, inden de "går på" som lærer:

1. Hvordan skal man undervise, så kammeraterne kan lære noget af det?
2. Hvilken betydning har det, om man selv kan forstå det, man skal forklare?
3. Hvilken betydning har det, at man har noget materiale, man kan bruge som lærer? (bøger, tavle, kridt etc)

6. Hvorfor går vi i skole?

Nogle gange kan mangel på lærere på en skole betyde, at eleverne lærer så lidt, at deres forældre synes, det er bedre, at de bliver hjemme og arbejder og slet ikke går i skole. Opgaven lægger op til diskussion af dette problem.

Hvad betyder skolegang for jer?

Lad eleverne diskutere følgende spørgsmål:

1. Synes I, det er vigtigt at gå i skole - og hvorfor?
2. Hvad er I glade for ved at gå i skole?
3. Hvad er I ikke glade for ved at gå i skole?
4. Hvordan ville det være ikke at gå i skole?
5. Hvad ville det betyde for jeres fremtid, hvis I ikke gik i skole?

Hvis eleverne har diskuteret i grupper, kan hver gruppe fremlægge, hvad de er nået frem til, og hele klassen kan fortsætte diskussionen ud fra dette.

7. Hvordan er vi ens? - Hvordan er vi forskellige?

Ideen med denne opgave er, at eleverne bliver opmærksomme på og snakker om forskelle og ligheder mellem børn i Ghana og Danmark. Historien "Høvdingecyklen" fra **LæseRaketten** kan være en inspiration til denne øvelse.

A. Hvordan er danske børn ens og forskellige?

Eleverne sætter sig over for hinanden to og to. De kigger på hinanden og finder ud af, hvad de har til fælles, og hvad der er forskelligt ved dem. De har begge to øjne, men måske er de henholdsvis brune og blå, osv. Hvad kan den ene lide, og hvad kan den anden ikke lide?

B. Hvordan lever børn i Ghana?

Ud fra billeder af og historier om børn fra Ghana (i **LæseRaketten** og på www.ibis.dk/abc) eller ud fra teksten En læsebog fra Ghana (i **LæseRaketten**) kan eleverne prøve at beskrive, hvordan børn i Ghana lever.

- hvor de bor
- hvad de spiser
- hvor mange søskende de har
- hvad de kan lide og ikke kan lide
- om de går i skole
- om de er glade for at gå i skole.

I kan eventuelt lave øvelse A igen og denne gang lade det ene barn være fra Ghana.

C. Hvordan er danske og ghanesiske børn ens og forskellige?

Eleverne kan nu snakke om, hvad de har tilfælles med børnene i Ghana, og hvad der er helt eller delvist forskelligt.

- hvad er ens eller forskelligt ved deres udseende; deres hjem; det, de leger; det, de spiser; det vand de drikker; deres familier og hvor meget de arbejder?
- hvordan er deres skoledag ens eller forskellig?
- hvad kan man lære i skolen i de to lande? Og hvad ville man lære, hvis man ikke gik i skole.

8. Skriv til din ven

I denne opgave tænker eleverne over, hvorfor de synes, det er vigtigt at have en lærer. Derefter skriver de ud fra deres tanker et brev til den ven, som de synes, skal have en lærer, eller de skriver en kort artikel.

Materialer

Fotografier af og historier om børn i Ghana som du kan finde i **LæseRaketten** og på www.ibis.dk/abc.

A. Skriv et brev til din ven

Enkeltvis eller to og to vælger eleverne en ven fra en af historierne om børn i Ghana, eller finder selv på en fiktiv ven.

De skriver et brev til denne ven, hvor de forklarer nogle af følgende punkter:

1. hvorfor de har sendt vennen en lærer?
2. hvorfor det er vigtigt at have en god lærer?
3. hvorfor det er vigtigt at gå i skole?

Eleverne kan også fortælle:

1. hvorfor de kan lide eller ikke kan lide at gå i skole?
2. hvorfor de synes, det er vigtigt eller ikke vigtigt at gå i skole?
3. hvad de synes, en god lærer er?

B. Skriv en artikel eller et avisindlæg

På baggrund af fotografier og historier om børn i Ghana, skriver eleverne et avisindlæg eller en artikel. Det kan for eksempel omhandle:

1. Der er stor lærermangel - hvorfor?
2. Hvad betyder det for børnenes uddannelse i Ghana, at der er lærermangel?
3. Hvad betyder det for danske børn at have gode lærere?

9. Sammenlign skolegang i Danmark og Ghana

Eleverne får her et indblik i befolkningsstatistik og forstår, at der er en sammenhæng mellem et lands demografi og dets uddannelsespolitik. Spørgsmålene kan eventuelt lægge op til videre diskussion af dansk udviklingspolitik. Spørgsmål C handler om FN's 2015 mål. Du kan finde baggrundsinformation på <http://www.u-web.dk/ghana00.htm>

A. Hvad vil det sige, at Ghana er et udviklingsland?

1. Hvad er udviklingsbistand?
2. Hvorfor giver Danmark udviklingsbistand til Ghana?
3. Hvordan kan Danmark hjælpe et land som Ghana?

B. Diagrammer

Lav et diagram som viser, hvordan befolkningen er delt op i fire kategorier:

Børn før skolealder (0 - 4 år), i børn i skolealderen (5 - 14 år), voksne der kan arbejde (15 - 49 år) og ældre (over 50). På næste side finder du bilag A med diagrammer og oversigter over befolkningen i Ghana.

1. Lav et tilsvarende diagram for Danmark.
2. Hvilke forskelle og ligheder er der?
3. Hvor stor en del af befolkningen er børn i den skolepligtige alder i Ghana og i Danmark?

C. "Vi kan sikre skolegang for alle børn"

Sådan lyder et af FN's 2015 mål for udvikling. I år 2015 skal alle børn, drenge og piger, have mulighed for at fuldføre en grundskoleuddannelse.

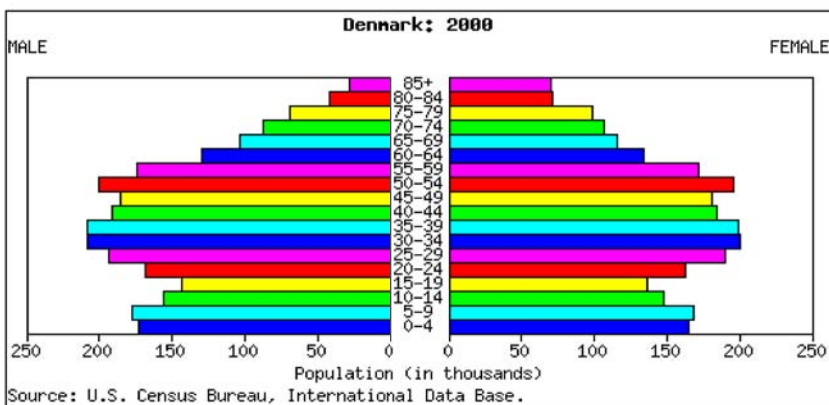
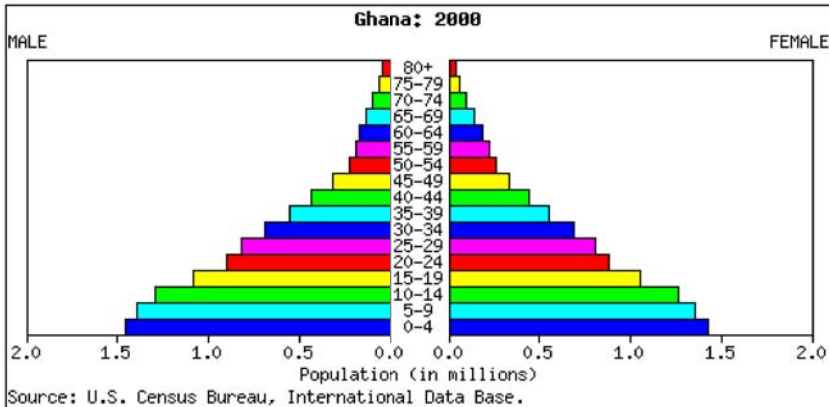
1. Overvej om Ghana vil have mulighed for med egen hjælp at opnå dette mål.
2. Diskuter hvordan Danmark kan støtte Ghana, så målene kan opfyldes. Skal Danmark:
 - a. Sende danske lærere til Ghana for at undervise?
 - b. Betale for undervisningen?
 - c. Uddanne lærere i Ghana?
 - d. Støtte regeringen økonomisk?
 - e. Andet...?

Find evt. flere undervisningsideer på www.ibis.dk/verdeniskole/materialer/

Bilag A: Befolkningen i Ghana i 2000

Database fra U.S. Census Bureau indeholdende befolkningspyramider fra alle lande i hele verden. Databasen tilbyder at få præsenteret en befolkningspyramide for selvvalgte lande og årstal. Den findes på adressen: <http://www.census.gov/ipc/www/idbpyr.html>

Herunder vises eksempler på to befolkningspyramider fra Ghana og Danmark år 2000.

Befolkningen i Danmark, 2000			
Alder	% hele befolkningen	% mænd	% kvinder
Total	100,0	100,0	100,0
0 - 4 år	6,3	6,6	6,1
5 - 9 år	6,5	6,7	6,2
10 - 14 år	5,7	5,9	5,5
15 - 19 år	5,2	5,4	5,1
20 - 24 år	6,2	6,4	6,0
25 - 29 år	7,2	7,4	7,0
30 - 34 år	7,7	7,9	7,4
35 - 39 år	7,7	7,9	7,4
40 - 44 år	7,0	7,2	6,8
45 - 49 år	6,9	7,0	6,7
50 - 54 år	7,4	7,6	7,3
55 - 59 år	6,5	6,6	6,4
60 - 64 år	4,9	4,9	5,0
65 - 69 år	4,1	3,9	4,3
70 - 74 år	3,6	3,3	3,9
75 - 79 år	3,1	2,6	3,6
over 80 år	4,0	2,6	5,2

Befolkningen i Ghana, 2000			
Alder	% hele befolkningen	% mænd	% kvinder
Total	100,0	100,0	100,0
0 - 4 år	14,7	14,9	14,5
5 - 9 år	14,0	14,2	13,8
10 - 14 år	13,0	13,1	12,9
15 - 19 år	10,8	11,0	10,7
20 - 24 år	9,0	9,1	8,9
25 - 29 år	8,2	8,3	8,2
30 - 34 år	7,0	7,0	7,0
35 - 39 år	5,7	5,7	5,7
40 - 44 år	4,5	4,4	4,5
45 - 49 år	3,3	3,2	3,4
50 - 54 år	2,4	2,2	2,6
55 - 59 år	2,1	1,9	2,3
60 - 64 år	1,8	1,7	1,9
65 - 69 år	1,4	1,4	1,4
70 - 74 år	1,0	0,9	1,0
75 - 79 år	0,6	0,6	0,6
over 80 år	0,4	0,4	0,5

Til øvelse 4C - Prøv-lykken-kort til Hvor er min lærer? (Yngste)

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Din skole har lukket i dag, fordi læreren arbejder på sine marker. Du bliver hjemme og laver lektier og leger hele dagen. Ryk 1 felt frem.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer har været på kursus og underviser nu på en meget sjovere måde. Ryk 2 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Der er endelig blevet bygget en skole i din landsby, og der er kommet en lærer. Du er glad for at gå i skole. Ryk 4 felter frem.

Madina, Tanko, Zara:

Det er lønningsdag. Alle lærerne har taget fri for at stå i kø for at få deres løn. Ryk 3 felter tilbage.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Det eneste lærer, der var på din landsbyskole, rejser til byen for at blive lærer der. Din skole lukker. Ryk tilbage til start.

Madina, Tanko, Zara:

På din skole er der lærer nok til, at man kan få hjælp til lektierne om eftermiddagen. Du er altid godt forberedt. Ryk 4 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Der er bygget en skole i din landsby, men der er ikke fundet en lærer endnu. Ryk 4 felter tilbage.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer er blevet syg, så I må dele lærer med en anden klasse i denne uge. Ryk 2 felter tilbage.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Du kan godt lide din lærer og synes at, du lærer meget hver dag. Ryk 2 felter frem.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer er god til at forklare – også matematik. Du klarer dig godt i skolen. Ryk 3 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Din lærer er dygtig og kan næsten altid svare på dine spørgsmål. Ryk 1 felt frem.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer har fået en god uddannelse og du klarer dig flot i skolen. Ryk 5 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Din lærer underviser ofte to klasser på samme tid og har ikke tid til at svare på dine spørgsmål. Ryk 2 felter tilbage.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer spørger dig ofte om noget, og du kan for det meste svare rigtigt. Ryk 2 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Din lærer har langt at gå til skolen og er tit træt, når han kommer frem. Tit starter han dagen med en lur. Ryk 3 felter tilbage.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer kommer hver dag, så du lærer noget hver dag. Ryk 3 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Du får en ny klasselærer. Hun slår ikke, som flere af de andre lærere gør. Ryk 2 felter frem.

Madina, Tanko, Zara:

Du er rigtig glad for din lærer og sørger for at komme i skole hver dag. Ryk 4 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Der er endelig fundet en lærer til den nye skole i din landsby. Ryk 3 felter frem.

Madina, Tanko, Zara:

Du har en dygtig lærer og lærer en masse i skolen. Ryk 4 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Skolen i din landsby har lige fået en ny lærer, så der nu er en lærer til hver klasse. Ryk 2 felter frem.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer er god til at undervise på en spændende måde. Ryk 1 felt frem.

Til øvelse 4C - Prøv-lykken-kort til Hvor er min lærer? (Ældste)

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Det er regntid i det område, hvor du bor. Derfor er der mange dage, hvor din lærer ikke kan komme frem til skolen. Så er der ingen undervisning, og I må gå hjem igen. Ryk 4 felter tilbage.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer kunne ikke komme i dag, fordi han skulle passe sit andet arbejde. Ryk 1 felt tilbage.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

For et år siden blev der bygget en skole i din landsby. Nu er der endelig fundet en lærer, og du kan starte i skole. Ryk 4 felter frem

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer er blevet syg af AIDS, og I må undervise hinanden, indtil der bliver ansat en ny lærer. Ryk 3 felter tilbage.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Din lærer er blevet syg af AIDS, og skolen i din landsby må lukke. Ryk tilbage til start.

Madina, Tanko, Zara:

Din skole er blevet udvidet, så den går til tiende klasse. Derfor behøver du ikke gå ud af skolen til næste år alligevel. Ryk 6 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Skoleåret er startet, men det har ikke været muligt at finde en lærer til din skole. Undervisningen går ikke i gang, før der er en lærer. Ryk 4 felter tilbage

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer har fået malaria, så I må dele lærer med en anden klasse, indtil han kommer tilbage. Ryk 2 felter tilbage.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Du synes, at du lærer meget af din lærer, der altid kan svare på dine spørgsmål. Ryk 2 felter frem.

Madina, Tanko, Zara:

Du er vant til at tale landets officielle sprog, som læreren underviser på, så du klarer dig godt i skolen. Ryk 3 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Din lærer har været på kursus om AIDS og kan nu forklare jer, hvordan I skal beskytte jer. Ryk 1 felt frem.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer stiller dig mange spørgsmål i timerne. Det giver dig lyst til at forberede dig godt. Ryk 5 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Det er regntid i det område, hvor du bor. Din lærer har svært ved at komme frem til skolen pga. oversvømmede veje. De dage han ikke når frem, må I undervise hinanden. Ryk 2 felter tilbage.

Madina, Tanko, Zara:

Du har lært om AIDS i skolen og ved nu, hvordan du skal beskytte dig. Ryk 2 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Ligesom resten af landsbyen forstår du ikke landets officielle sprog, som læreren underviser på. Derfor får du ikke ret meget ud af at gå i skole. Ryk 3 felter tilbage.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer kommer hver dag og er godt forberedt. Du synes, at du lærer noget hver dag. Ryk 3 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

I din landsby gik skolen kun til 4. klasse. Men nu er der blevet ansat en ny lærer og bygget en ekstra bygning, så du kan blive ved med at gå i skole. Ryk 2 felter frem.

Madina, Tanko, Zara:

Du går på en stor skole med mange lærere. De underviser i de fag, de er bedst til, og du lærer en masse. Ryk 4 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

I dit land er det blevet bestemt, at alle børn skal have en lærer, så nu er der også blevet bygget en skole i din landsby. Ryk 3 felter frem.

Madina, Tanko, Zara:

På din skole er der lærere nok til, at man kan få lektiehjælp om eftermiddagen. Derfor klarer du dig godt i skolen. Ryk 4 felter frem.

Wumbee, Sanatu, Jamal:

Skolen har lukket, fordi læreren arbejder på sine marker. Du bliver hjemme og laver lektier og leger hele dagen. Ryk 1 felt frem.

Madina, Tanko, Zara:

Din lærer har været på kursus i pædagogik og er blevet endnu bedre til at undervise. Ryk 2 felter frem.

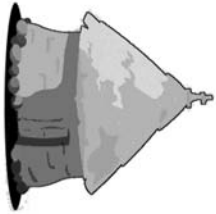
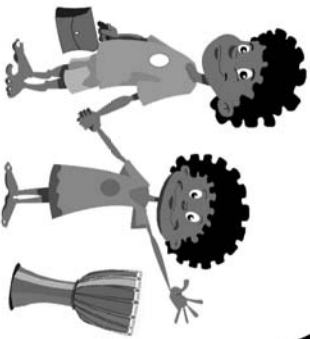
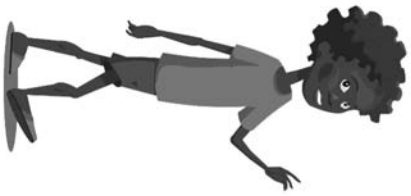
Wumbee, Sanatu, Jamal:

Din skole har lige fået en ny lærer, og der er nu tre. Hvis nogle klasser går i skole om formiddagen og andre om eftermiddagen, er der nu lærere nok til alle klasser. Ryk 2 felter frem.

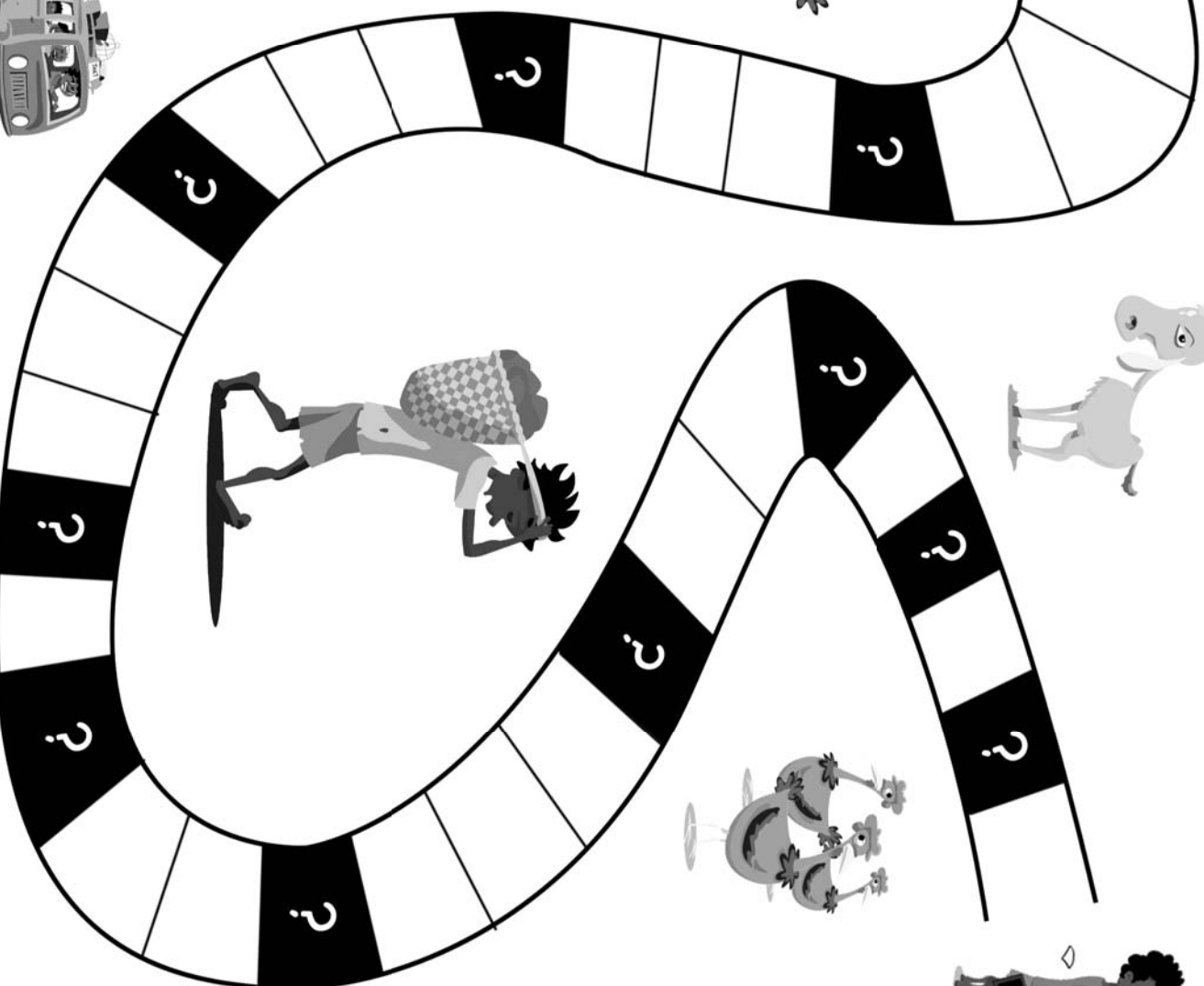
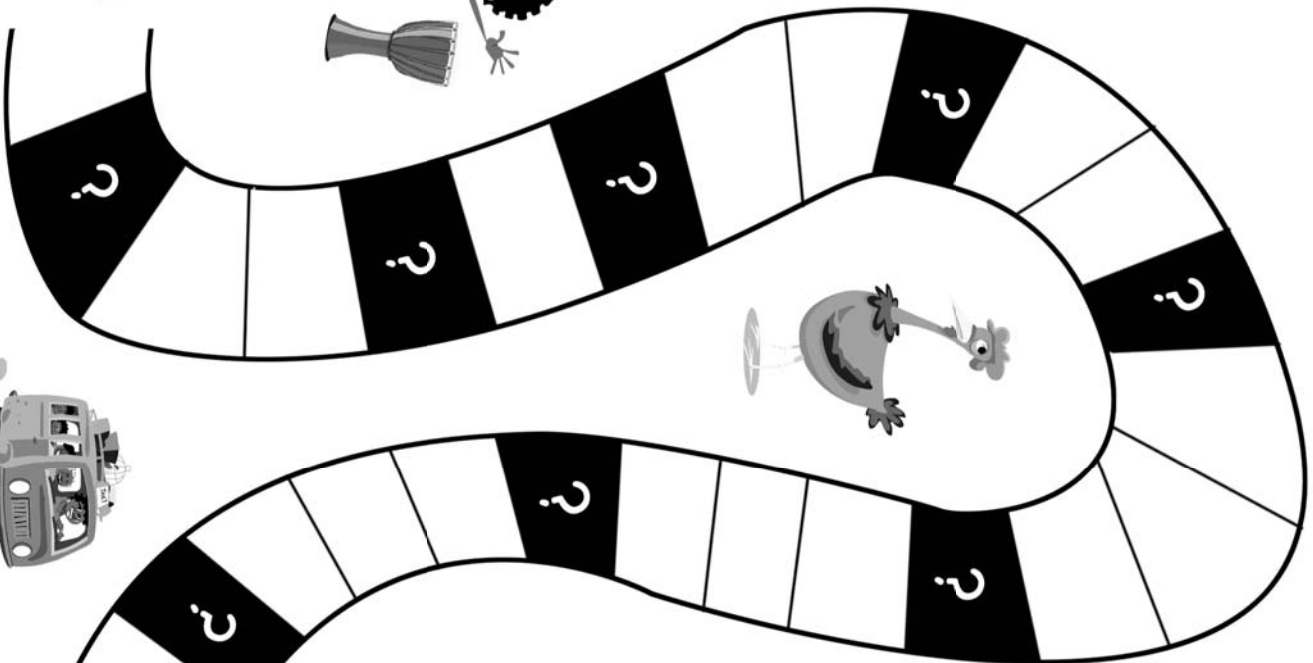
Madina, Tanko, Zara:

Din lærer har lige været på kursus og er blevet endnu bedre til at undervise. Du er glad for at gå i skole og sørger for at komme hver dag. Ryk 1 felt frem.

HVOR ER MIN LÆRER?

START

Prøv
lykken
?